

Sygn. akt VU 57/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2019 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant st. sekr. sądowy Alicja Jesion

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2019 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku T. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania T. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 13 grudnia 2018 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawczyni T. L. prawo do ustalenia emerytury z uwzględnieniem rekompensaty w formie dodatku do kapitału początkowego z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Sygn. VU 57/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 grudnia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał wnioskodawczyni T. L. prawo do przeliczenia emerytury od dnia 10 października 2018 roku, odmawiając jednocześnie prawa do rekompensaty przyznawanej w formie dodatku do kapitału początkowego z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, że wnioskodawczyni nie udowodniła okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat.

Od powyższej decyzji wnioskodawczyni T. L. złożyła odwołanie, w którym wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury z rekompensatą, powołując się na treść złożonego w ZUS świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Podniosła, że wykazała wymagany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych oraz że ZUS nie ma podstaw, by z okresu tego wyłączać okresy zasiłków chorobowych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Stwierdził, że wykazany przez wnioskodawczynię okres zatrudnienia w warunkach szczególnych wynosi 14 lat 11 miesięcy i 2 dni. Z okresu od 4 listopada 1985 roku do 16 kwietnia 1991 roku oraz od 1 czerwca 1991 roku do 20 grudnia 2001 roku należy bowiem wyłączyć okresy zasiłkowe. Nadto wnioskodawczyni od 17 kwietnia do 31 maja 1991 roku korzystała z urlopu bezpłatnego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni T. L. złożyła w dniu 15 października 2018 roku wniosek o emeryturę, który rozpoznany został decyzją o przyznaniu prawa do emerytury z dnia 5 listopada 2018 roku. W dniu 15 listopada 2018 roku wnioskodawczyni złożyła uzupełnienie wniosku o emeryturę i wniosła m.in. o przyznanie prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W następstwie tego wniosku została wydana zaskarżona decyzja.

(okoliczności niesporne)

Wnioskodawczyni legitymuje się świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 2 października 20 grudnia 2001 roku. W świadectwie tym pracodawca (...) spółka z o.o. w G. wskazał, że wnioskodawczyni od 4 listopada 1985 roku do 20 grudnia 2001 roku wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę na kolei, to jest pracę o której mowa w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

(dowód: świadectwo pracy k. 12 – w aktach emerytalnych)

Wnioskodawczyni od 17 kwietnia do 31 maja 1991 roku korzystała z urlopu bezpłatnego.

(dowód: zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k. 7 – w aktach kapitału początkowego)

W okresie zatrudnienia od 4 listopada 1985 roku do 20 grudnia 2001 roku wnioskodawczyni otrzymywała wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy oraz zasiłki chorobowe:

- od 2.02.1992 roku do 6.02.1992 roku;
- od 1.01.1993 roku do 5.01.1993 roku;
- od 15.01.1994 roku do 19.02.1994 roku;
- od 1.07.1994 roku do 3.08.1994 roku;
- od 1.12.1994 roku do 5.12.1994 roku;
- od 8.03.1995 roku do 31.05.1995 roku;
- od 5.02.1996 roku do 15.02.1996 roku;
- od 20.06.1996 roku do 01.07.1996 roku;
- od 12.11.1996 roku do 23.11.1996 roku;
- od 24.09.1997 roku do 30.09.1997 roku;
- od 19.01.1999 roku do 29.01.1999 roku;
- od 27.12.1999 roku do 31.12.1999 roku;
- od 1.01.2000 roku do 9.01.2000 roku;
- od 17.07.2000 roku do 04.08.2000 roku;
- od 18.04.2001 roku do 02.05.2001 roku;
- od 2.08.2001 roku do 14.12.2001 roku.

(dowód: świadectwo pracy k. 5, wykaz okresów nieskładkowych k. 9 – w aktach kapitału początkowego; karta stażu sumarycznego k. 8 w a aktach emerytalnych)

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione.

Zgodnie w art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1924), zwanej dalej ustawą, rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. Przysługuje ona zatem osobom, które rozpoczęły pracę przed 1 stycznia 1999 roku i nie nabyły prawa do emerytury pomostowej oraz jednocześnie utraciły możliwość nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 listopada 2010 roku, K 27/09, OTK - A 2010, nr 9, poz. 109).

Zgodnie z art. 21 ust. 1 rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. W myśl natomiast ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są zatem:

- 1) utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę we wcześniejszym wieku emerytalnym w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 roku - w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku - podstawy prawnej przewidującej takie uprawnienie,
- 2) niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej,
- 3) legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 - letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z FUS,
- 4) niezyskanie przez ubezpieczonego prawa do emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Stosownie do art. 23 ust. 1 i 2 ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę, a rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wnioskodawczyni złożyła wniosek o emeryturę wraz z rekompensatą i jednocześnie nie nabyła ani prawa do emerytury w obniżonym wieku na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ani prawa do emerytury pomostowej. Organ rentowy odmówił natomiast wnioskodawczyni prawa do rekompensaty z tego względu, że jego zdaniem nie wykazała ona okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat. ZUS stwierdził bowiem, że udowodniony przez wnioskodawczynię okres zatrudnienia w warunkach szczególnych wynosi 14 lat 11 miesięcy i 2 dni, ponieważ z okresu od 4 listopada 1985 roku do 20 grudnia 2001 roku należy wyliczyć okresy zasiłkowe oraz okres korzystania przez wnioskodawczynię z urlopu bezpłatnego.

Co do okresu urlopu bezpłatnego, to należy wskazać, że wprawdzie w świadectwie pracy z dnia 20 grudnia 2001 roku pracodawca nie podał informacji o przebywaniu przez wnioskodawczynię na urlopie bezpłatnym, jednak taka informacja znajduje się w wystawionym zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu. Co więcej, wskazano w nim, że urlop ten został wnioskodawczyni udzielony z uwagi na „sprawy prywatne”. Stąd też, mając na względzie dokumentację pochodzącą od pracodawcy brak jest podstaw, by tylko w oparciu o twierdzenie wnioskodawczyni, przyjąć, że z urlopu tego nie korzystała.

Natomiast Sąd Okręgowy nie podziela stanowiska ZUS, że należy z okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych wyłączyć okresy niezdolności do pracy, za które wypłacane było wynagrodzenie i zasiłki chorobowe.

Przepis art. 12 ustawy o emeryturach pomostowych stanowi, że przy ustalaniu okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 4-11, nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Jednakże przepisy art. 4-11 ustawy o emeryturach pomostowych wskazują wyłącznie przesłanki niezbędne do nabycia prawa do emerytur pomostowych. Wnioskodawczyni o taką emeryturę nie występuje. Wnosi o przyznanie prawa do rekompensaty, a z przytoczonych przepisów ustawy, określających przesłanki nabycia tego prawa, w szczególności jej art. 21 ust. 1 wynika, że prawo do rekompensaty mają osoby urodzone po 1948 roku, które przed 1 stycznia 2009 roku wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 roku, poz. 1383). Przy ustalaniu tego okresu stosuje się zatem analogiczne zasady, jak dla emerytury w obniżonym wieku na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Przepis art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepisy dotychczasowe to przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwane dalej rozporządzeniem. Z przepisów § 1 i § 2 tego rozporządzenia wynika, że pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu. Taka pracę wnioskodawczyni wykonywała. Jednocześnie żaden przepis tego rozporządzenia nie nakazuje ustalania stażu pracy w warunkach szczególnych z pominięciem okresu nieświadczenia pracy z powodu niezdolności do pracy wskutek choroby. Tak też przedstawiał się stan w ustawie o emeryturach i rentach z FUS do dnia 30 czerwca 2004 roku. W dniu 1 lipca 2004 roku do art. 32 ustawy dodany został ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 121, poz. 1264) ustęp 1a, zgodnie z którym przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się: okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 roku wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, okresów, w których na mocy szczególnych przepisów pracownik został zwolniony ze świadczenia pracy, z wyjątkiem okresu urlopu wypoczynkowego. Zasada ta nie ma jednak zastosowania do oceny spełnienia przesłanki nabycia okresu pracy w warunkach szczególnych przed dniem 1 lipca 2004 roku (por. wyroki SN z dnia 5 maja 2005 r., II UK 219/04, OSNP 2005/22/361, z dnia 7 lutego 2006 r., I UK 154/05). A wnioskodawczyni świadczyła pracę w szczególnych warunkach do dnia 20 grudnia 2001 roku.

Uwzględnienie okresów zasiłkowych wnioskodawczyni uzupełnia okres jej pracy w warunkach szczególnych uznany przez ZUS do co najmniej 15 lat. Tym samym wnioskodawczyni spełniła wszystkie przesłanki dla nabycia prawa do rekompensaty.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawczyni żądane prawo.